

PREDLOG ZAKONA O INFRASTRUKTURI ZA PROSTORSKE INFORMACIJE

Irena Ažman, Tomaž Petek

Vlada Republike Slovenije je na seji dne 29. 10. 2009 obravnavala in potrdila besedilo Predloga Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije (ZIPI) ter ga predložila v postopek sprejema v Državni zbor Republike Slovenije. Gradivo je zdaj v drugi obravnavi.

S tem zakonom se v pravni red RS prenaša direktiva INSPIRE. Ta direktiva določa splošna pravila za vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti, temelječa na infrastrukturah za prostorske informacije, ki jih vzpostavijo in upravljajo države članice. Zakon tako ureja vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje infrastrukture za prostorske informacije v RS.

Cilj evropske okoljske politike je doseči visoko raven varstva okolja. Vse informacije, skupaj s prostorskimi, morajo biti v pomoč pri oblikovanju politik in dejavnosti, ki lahko neposredno ali posredno vplivajo na okolje, ter drugih politik. V direktivi INSPIRE so zato določeni ukrepi usklajevanja med uporabniki in ponudniki informacij različnih sektorjev z namenom, da se zagotovijo razpoložljivost, kakovost, povezljivost, dostopnost in souporaba prostorskih informacij.

V Sloveniji že dolgo obstajajo potrebe po kakovostnih in enostavno dosegljivih prostorskih podatkih, tako za namene izvajanja javnih nalog kot za podporo poslovnim procesom v zasebnem sektorju. Posamezni resorji javne uprave so vzpostavili digitalne prostorske podatke za območje vse države in zagotovili njihovo dostopnost uporabnikom na različne načine. Kakovost in ažurnost podatkov po posameznih sektorjih se zelo razlikujeta. Poleg tega se nekaterih podatkov o prostoru ne vodi – in nasprtno, enake podatke zbira in vodi več subjektov. Dokumentacija o zbirkah prostorskih podatkov je nepopolna ali pa ne obstaja. Posameznih podatkovnih zbirk pogosto ni mogoče povezati, razlog je tudi različnost in nepovezanost sistemov za iskanje, dostop in uporabo različnih prostorskih podatkov. Pogosto onemogočajo oziroma zavirajo souporabo obstoječih prostorskih podatkov tudi institucionalne, finančne in pravne ovire.

Zaradi evropskih zahtev, ki izhajajo iz direktive INSPIRE, in uporabniških potreb je treba tudi v Sloveniji sistematično urediti in vzpostaviti infrastrukturo za prostorske informacije, ki bo številnim uporabnikom zagotavljala enostaven dostop do prostorskih podatkovnih zbirk in z njimi povezanih storitev na enem mestu, v enotnem okolju, pod znanimi, enotnimi pogoji in natančno določenimi protokoli.

Skladno z okviri, ki so potrebni za doseganje cilja direktive, sta temeljna cilja Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije vzpostavitev infrastrukture za prostorske informacije v RS in določitev splošnih pravil za vodenje in delovanje te infrastrukture.

Predlagane rešitve Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije uvajajo načelo dostopnosti prostorskih informacij in storitev na enem mestu in skladno z načelom sorazmernosti zagotavljajo večjo učinkovitost, usklajenost, kakovosten in lažji dostop do evidentiranih podatkov o prostoru s sredstvi informacijsko-komunikacijske tehnologije ter omogočajo razvijanje novih storitev posredovanja podatkov.

Kot sestavne dele infrastrukture za prostorske informacije zakon določa metapodatke, zbirke prostorskih podatkov in storitve v zvezi s prostorskimi podatki, omrežne storitve in tehnologije, dogovore o souporabi, dostopu in uporabi zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki ter mehanizme in postopke za usklajevanje in spremljanje izvajanja zakona.

Zakon se uporablja za zbirke prostorskih podatkov in z njimi povezane storitve, ki se nanašajo na območje RS, so v elektronski obliki, v pristojnosti oseb javnega prava ali tretjih oseb, če so zbirke določene z zakonom, in se nanašajo na eno ali več tem iz zakona. Za zbirke, ki jih vodijo samoupravne lokalne skupnosti, se ta zakon uporablja samo, če so zbirke določene z zakonom.

Zaradi postopnosti uveljavljanja določil zakona za posamezne teme so podatki, za katere se uporablja zakon, skladno z obveznostmi iz direktive INSPIRE razdeljeni v tri skupine. V prvi se nahajajo naslednje teme: referenčni koordinatni sistemi, geografska koordinatna mreža, zemljepisna imena, prostorske enote, naslovi, katastrske parcele, prometno omrežje, hidrografija in zavarovana območja. V drugi se nahajajo: digitalni model reliefa, pokrovnost tal, ortofoto- in geologija, v tretji skupini pa statistične enote, stavbe, tla, dejanska in namenska raba prostora, zdravje in varnost prebivalstva, komunalne in javne storitve, naprave in objekti za spremljanje okolja, proizvodni in industrijski objekti in naprave, objekti in naprave za kmetijstvo in ribogojstvo, porazdelitev prebivalstva - demografski podatki, območja upravljanja/zaprta območja/regulirana območja in poročevalske enote, območja nevarnosti naravnih nesreč, ozračje, meteorološke in oceanografske značilnosti, morske in biogeografske regije, habitati in biotopi, porazdelitev vrst, energetski in mineralni viri. Tako bo treba na primer metapodatke za zbirke podatkov iz prve in druge skupine pripraviti do konca leta 2010, za tiste iz tretje skupine pa do konca leta 2013.

mag. Irena Ažman in Tomaž Petek

MOP - Geodetska uprava RS, Zemljemerska 12, Ljubljana

e-pošta: irena.azman@gov.si; tomaz.petek@gov.si